

بیتھوون

مرکز موسیقی بھون شیراز

محمد علی

بیتھوون

سرشناسه: اخوان، محمد ۱۳۳۵
عنوان و پدیدآور: دف نوازی / محمد اخوان.
مشخصات نشر: تهران، هنر و فرهنگ، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری: ۱۲۴ صص مصور.
موضوع: دف نوازی - آموزش - پارتیسیون - سازی ایرانی
رده بندی کنگره: ۱۳۸۹ د ۷ الف ۷۲۵/۳ MT
رده بندی دیویی: ۷۸۹/۶۷۰۷
شماره کتابخانه ملی: ۲۱۶۹۴۸۲

زیتا هنر و فرهنگ

دف نوازی

محمد اخوان

خط نت: محمد صمدی

چاپ دوم: تابستان ۱۳۹۷

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: پژمان

لیتوگرافی: باران

انتشارات هنر و فرهنگ تلفن: ۶۶۹۲۹۹۱۰ دورنگار: ۶۶۵۹۵۵۴۲

شابم ۷-۰۹-۰۲۶۱۶-۰۸۰-۰۹۷۹ ISMN 979-0-802616-09-7

وزن

وزن در موسیقی بر مبنای یک محاسبه ساده ریاضی است. منظور از وزن به کار بردن صداها و سکوتها با امتدادهای گوناگون می باشد، که از نظر زمان با یکدیگر متناسب باشند.

وزن از عوامل اصلی موسیقی است که از زمان بسیار قدیم، بشر به اهمیت آن پی برده و دانشمندان و اساتید موسیقی مطالب زیادی درباره آن نوشته اند. پیشینیان وزن را ایقاع می نامیدند.

فارابی و ابن سینا تعریفهای گوناگون برای ایقاع قائل شده اند. تعریف فارابی چنین است:

« ایقاع عبارتست از تقسیم صداها به زمان هایی که از حیث مقدار محدود باشند.»

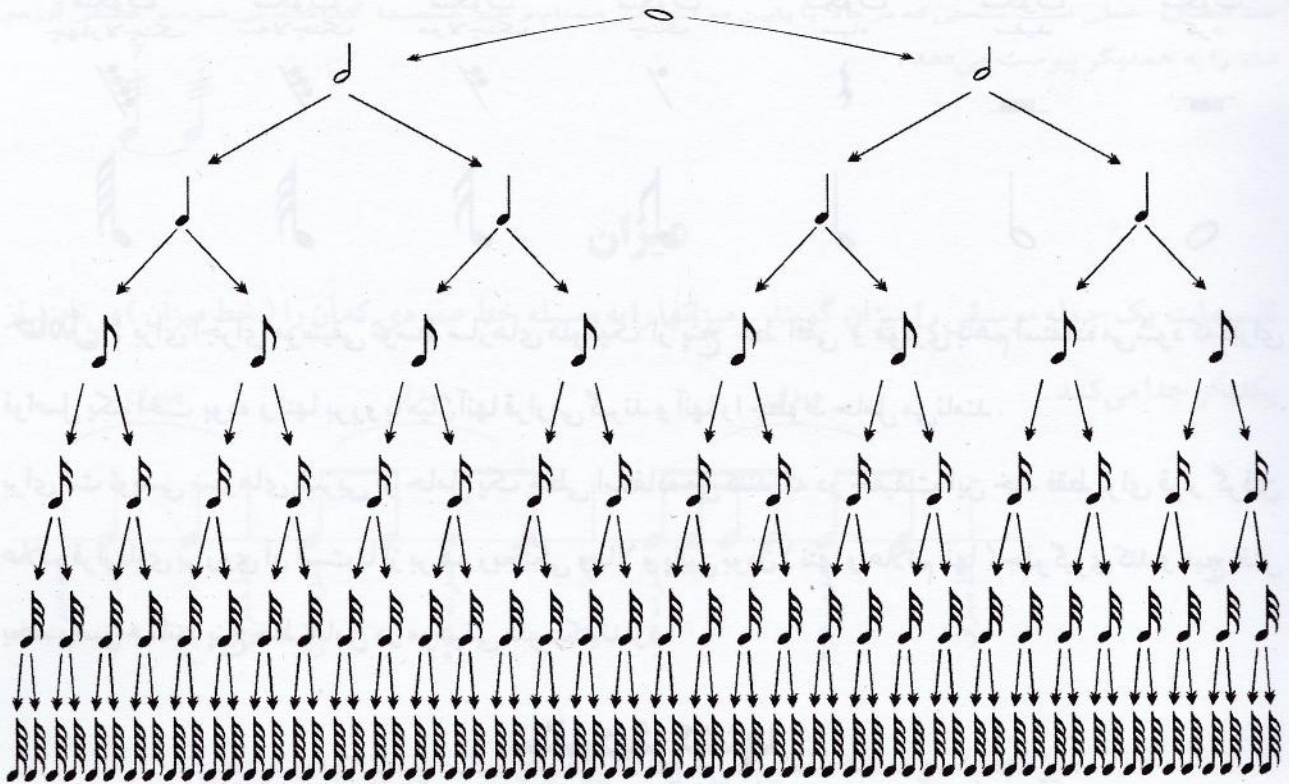
ابن سینا در تعریف ریتم (وزن) چنین می نویسد:

ایقاع سنجش زمان است به وسیله ضربات. اگر این ضربات نغمه موسیقی را ایجاد کند، در این صورت ریتم را ریتم موسیقی نامند و اگر ضربه ها معرف تعداد و چگونگی سیلابهای کلمات باشند، ریتم (وزن) شعری به وجود می آید و از ترکیب سیلابها، کلمه و جمله ایجاد می گردد.

برای تعیین امتداد کششهای صداها، هفت شکل (نت) در موسیقی به ترتیب زیر به کار می رود:

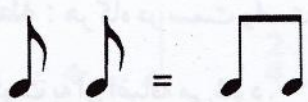
واحد موسیقی (۴ ضرب)		۱- نت گرد
واحد (۲ ضرب)		۲- نت سفید
واحد (۱ ضرب)		۳- نت سیاه
واحد (۱/۴ ضرب)		۴- نت چنگ
واحد (۱/۴ ضرب)		۵- نت دولا چنگ
واحد (۱/۸ ضرب)		۶- نت سه لا چنگ
واحد (۱/۱۶ ضرب)		۷- نت چهار لا چنگ

نسبت کششها به این شکل است :

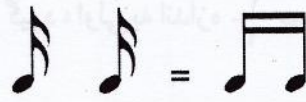

باید توجه شود که نتهای چنگ ، دولا چنگ ، سه لاجنگ و چهار لاجنگ اگر بیش از یکی باشد ، می تواند به

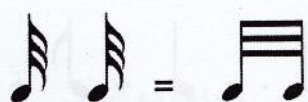
صورت متصل نوشته شود .

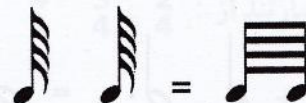
چنگ

دولا چنگ

سه لاجنگ

چهار لاجنگ

سکوتها

سکوت : مدت زمانی را که در موسیقی مکث کرده و چیزی اجرا نکنیم ، در زبان موسیقی سکوت می نامند .

برابر کشش های مختلف هر نت علائمی برای سکوتها به همان اسامی در موسیقی به کار می رود که این سکوتها عبارتند از :

سکوت	سکوت	سکوت	سکوت	سکوت	سکوت	سکوت
گرد	سفید	سیاه	چنگ	دولاچنگ	سه لاچنگ	چهار لاچنگ

حامل : برای اجرای موسیقی توسط سازهای ملودیک از پنج خط افقی و موازی باهم استفاده می شود که دارای فواصل یکنواخت بوده و انتها بر رویا میان آنها قرار می گیرند و آنها را خطوط حامل می نامند .

برای نت نویسی سازهای ضربی از حامل یک خطی استفاده می کنند که در حقیقت این خط فقط برای قرار گرفتن علائم قراردادی بر روی آن است تا از بر هم ریختگی و بالا و پایین بودن (انتها و علائم آنها) جلوگیری کند و هیچ نقش بخصوصی همانند پنج خط حامل در موسیقی ملودیک ندارد .

علائم دیگر کششها

نقطه : هرگاه در سمت راست نتی یا سکوتی نقطه ای قرار گیرد نصف همان نت یا سکوت به آن اضافه می شود .

$$\begin{aligned}
 \circ \cdot &= \circ + \text{half note} & \text{half note} \cdot &= \text{half note} + \text{quarter note} & \text{quarter note} \cdot &= \text{quarter note} + \text{eighth note} \\
 \text{half rest} \cdot &= \text{half rest} + \text{quarter rest} & \text{quarter rest} \cdot &= \text{quarter rest} + \text{eighth rest} & \text{eighth rest} \cdot &= \text{eighth rest} + \text{sixteenth rest}
 \end{aligned}$$

دو نقطه : هرگاه در سمت راست نتی یا سکوتی دو نقطه قرار گیرد ، اولی به اندازه $\frac{1}{4}$ دومی به اندازه $\frac{1}{4}$ همان نت یا سکوت به آن اضافه می شود .

$$\begin{aligned}
 \circ \cdot \cdot &= \circ + \text{half note} + \text{quarter note} & \text{half note} \cdot \cdot &= \text{half note} + \text{quarter note} + \text{eighth note} & \text{quarter note} \cdot \cdot &= \text{quarter note} + \text{eighth note} + \text{sixteenth note} \\
 \text{half rest} \cdot \cdot &= \text{half rest} + \text{quarter rest} + \text{eighth rest} & \text{quarter rest} \cdot \cdot &= \text{quarter rest} + \text{eighth rest} + \text{sixteenth rest} & \text{eighth rest} \cdot \cdot &= \text{eighth rest} + \text{sixteenth rest} + \text{thirty-second rest}
 \end{aligned}$$

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

میزان لنگ : به میزانهایی که ازدو یا چند میزان تشکیل یافته و از نظر تعداد ضرب با میزانهای دیگر نامساوی باشند

لنگ می گویند و معمولاً به وسیله خط نقطه چین عمودی از یکدیگر جدا می شوند. معمولترین میزانهای لنگ عبارتند از:

$$\frac{5}{4} , \frac{7}{4} , \frac{8}{4} , \frac{9}{4} \quad \frac{5}{8} , \frac{7}{8} , \frac{8}{8} , \frac{9}{8}$$

میزانهای ساده لنگ پنج ضربی

$\frac{5}{4} \frac{3+2}{4}$

یا

$\frac{5}{4} \frac{2+3}{4}$

$\frac{5}{8} \frac{3+2}{8}$

یا

$\frac{5}{8} \frac{2+3}{8}$

میزانهای ساده لنگ هفت ضربی

$\frac{7}{4} \frac{4+3}{4}$

یا

$\frac{7}{4} \frac{3+4}{4}$

$\frac{7}{8} \frac{4+3}{8}$

یا

$\frac{7}{8} \frac{3+4}{8}$

M.AKHAVAN

DAF NAVAZI

زنگنه و فرهنگ